

Šifra modula	PHE 316, FEK 316	Fakultet	PMF

Modul
FIZIOLOŠKA EKOLOGIJA

NASTAVNI PROGRAM

A. OPĆI PODACI

Fakultet	Prirodno-matematički				
Odsjek	Biologija				
Smjer	Ekologija				
Semestar	V				
Naziv modula	Fiziološka ekologija				
Tip modula	obavezni				
Broj kreditnih bodova	5				
Kontakt sati	Ukupno	Predavanj a	Vježbe	Teran	Konsultacije
	100	45	30	15	10
Samostalni rad (sati)	25				
Obavezni prethodno položeni moduli	Opća i anorganska hemija, Organska hemija, Opća mikrobiologija, Opća fiziologija biljaka, Opća fiziologija životinja i čovjeka				
Modul relevantan za module	Ekologija biljaka, Ekologija životinja, Ekologija čovjeka i zaštita životne sredine, Globalna ekologija				
Nastavno osoblje					
– Nastavnik – nosilac modula	Prof.dr. Sadbera Trožić-Borovac				
– Ostali nastavnici	Doc. dr. Nedžad Prazina				
– Asistent	Armin Macanović, MA				

B. CILJEVI MODULA

Osnovni cilj programa modula Fiziološka ekologija su:

- spoznaja veza između fizioloških procesa i abiotičkih i biotičkih faktora sredine;
- spoznaja integrativnog koncepta i njegovog značaja u održanju funkcionalnih veza i struktura kod različitih nivoa integracije.

C. SPECIFIČNI ZADACI MODULA

Specifični zadatak modula Fiziološka ekologija je proširivanje interesa za značaj procesa i pojava na svim nivoima komponenti okoline.

D. OČEKIVANI REZULTATI NASTAVNOG PROCESA

Realizacija ciljeva i zadataka ovog modula rezultira znanjima o principima i postojanju ekoloških veza na svakom funkcionalnom nivou. Stečena znanja trebaju služiti kao osnova u daljnjim spoznajama odnosa organizam - životna zajednica - ekosistem, uključujući i spoznaje o efektima antropogenih aktivnosti na osnovne životne procese na Zemlji.

E. SADRŽAJ NASTAVNOG PROCESA

Br.	Nastavne teme i jedinice	Sati rada						Samo- stalno
		Kontakt					Ukupno	
		P	V	T	K			
1	<i>Uvod.</i> Pojam fiziološke ekologije. Osnove, koncept i principi. Odnos biljnog organizma i sredine. Faktori životne sredine.	3	1				4	1
2	<i>Abiotički faktori:</i> svjetlo, temperatura, atmosferski gasovi, vlaga, dostupna voda, vjetar. Veza između faktora i fizioloških procesa.	6	4			2	14	2
3	<i>Mineralne materije i fiziološki procesi.</i> Bioelementi. Ekološko značenje bioelemenata. Ciklusi kruženja ugljika, kisika, vodika, azota i fosfora.	7					12	2
4	<i>Faktori životne sredine i fiziološki procesi.</i> Fotosinteza. Specifičnosti procesa fotosinteze u različitim ekološkim uvjetima na planeti Zemlji. Transpiracija. Adaptacije biljnog organizma na različite uvjete sredine.	7	4			2	20	3
5	<i>Voda kao ekofiziološki faktor.</i> Uticaj na klijanje, rast i produkciju. Ekološka i fiziološka suša. Hidrofiti, mezofiti i kserofiti. Voda u različitim agregatnim stanjima kao element ekosistema.	7	10			2	26	3
6	<i>Stimulativni i nocidni elementi u životnoj sredini.</i> Aluminijski, hlor, silicij, olovo, hrom, nikel i živa u životnoj sredini i u fiziološkim procesima.	3	7			2	14	1
7	<i>Uticaj jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja na fiziološke procese.</i> Primarna produkcija u uvjetima zračenja. Fotosintetski proces i primarna produkcija planktona u uvjetima zračenja.	6					6	1
8	<i>Reakcija podloge i fiziološki procesi.</i> Adaptacije na pH. Usvajanje vode i mineralnih materija u različitim uvjetima kiselosti podloge. Zakiseljavanje podloge. Proces. Antropogeni uticaji.	6	4			2	14	2
Ukupno		45	30	15	10		100	25

F. PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE

<i>Provjera znanja – kriteriji</i>			<i>Ocjenjivanje</i>		
Kriterij	Maksimalni broj bodova	Bodovi za prolaz	Osvojeni broj bodova	Ocjena	
				BiH	ECTS
Pohađanje nastave	5	5	< 55	5	F
Angažman u nastavi ¹	5	0	55 – 64,99	6	E
Testovi ²	30	16	65 – 74,99	7	D
Seminarski rad	15	9	75 – 84,99	8	C
Projekat	15	9	85 – 94,99	9	B
Pismeni završni ispit	30	16	95 – 100	10	A
Ukupno	100	55			

¹Pod angažmanom u nastavi se ocjenjuje pristup praktičnoj i teoretskoj nastavi, angažovanost na terenskoj nastavi i samostalne terenske observacije uz prikupljeni materijal.

² Ukupno **2 testa** tokom semestra.

G. LITERATURA

Gračanin, M. (1977). *Uvod u ekologiju bilja*. Školska knjiga Zagreb.

Lambers, H., Chapin, S., Pons, T.L. (2000). *Plant Physiological Ecology*. Springer, USA